

میلاد خلیلیان

کارشناس گروه بانکداری تلفنی و همراه

بانکداری باز

بانکداری باز (که تحت عناوین **Open Banking**، **API Banking** و **Digital Banking** نیز شناخته می‌شود) یکی از گرایش‌های جدید بانکداری در جهان است که توجه بسیاری از بانک‌های بزرگ را به خود جلب نموده است. این گرایش جدید باعث تعامل هر چه بیشتر مشتریان در امر بانکداری و برنامه‌های کاربردی آن می‌گردد و تولید آنها را از انحصار بانک خارج می‌کند. همچنین شخصی سازی و برآورده شدن نیازهای خاص هر مشتری به راحتی امکان پذیر شده و ارزش افزوده بالقوه بالایی برای موسسات پولی و بانک‌ها به همراه خواهد داشت.

مشتریان برای انجام امور بانکی غیر حضوری خود به برنامه‌های کاربردی متنوعی نیاز دارند. همچنین نوع کاربرد و سلیقه کاربران در استفاده از برنامه‌ها با هم متفاوت است. بانکها در تولید برنامه‌ها نمی‌توانند پاسخگوی تمامی سلیق و نیازهای روز افزون مشتریان خود باشند و بایستی دست به دامن توسعه دهندگان خارج از حوزه بانک شوند. البته پتانسیل فراوانی در کشور برای تولید نرم افزارهای کاربردی وجود دارد، ولی بسیاری از برنامه‌های کاربردی نیازمند دسترسی مستقیم به سرویس‌های بانکی هستند. بانکداری باز این بستر را برای توسعه دهندگان نرم افزار فراهم می‌کند که با دسترسی به سرویس‌های بانکی، ایده‌های نو و خلاقانه خود را جامه عمل بپوشانند.

بانکداری باز یکی از گرایش‌های جدید بانکداری در جهان می‌باشد که تا کنون در ایران مورد توجه قرار نگرفته است. طبق پیش بینی *Gartner* این سرویس توسط نیمی از بانکهای بزرگ دنیا تا پایان سال ۲۰۱۶ ارائه خواهد گشت که نشان دهنده اهمیت آن می‌باشد. با این روند در آینده نزدیک، عرضه سرویس و بستر انتشار برنامه کاربردی به جای تولید برنامه در دستور کار بانک‌ها قرار خواهد گرفت. بانکها و موسسات زیادی هم اکنون این سرویس را عرضه نموده‌اند که از جمله می‌توان به *Crédit Agricole* بزرگترین بانک فرانسه، *MasterCard* یکی از بزرگترین *Payment Provider*ها در دنیا و *PayPal* اشاره کرد.

بانکداری باز از سه جزء تشکیل شده است:

1. API (واسط توسعه نرم افزار)

2. App Store (فروشگاه عرضه نرم افزارهای تولید شده)

3. APPs (نرم افزارهای تولید شده توسط اشخاص ثالث)



بخش اول واسط های توسعه نرم افزار در قالب (Application Programing Interface) API است که سرویس های بانکی را به صورت عمومی و در پلتفورمهای مختلف مانند موبایل و وب ارائه می دهد. این واسط به افرادی که در توسعه نرم افزار تخصص ویژه ای دارند امکان می دهد این تخصص را در تولید نرم افزارهای بانکی قرار داده و در گسترش فضای بانکداری الکترونیکی سهیم شوند. سرویس هایی مانند مانده و صورت حساب، پرداخت قبض و انتقال وجه می تواند از سرویس های این واسط باشد. این سرویس ها می توانند در برنامه های تحت وب (مثلا یک فروشگاه اینترنتی) یا برنامه های تحت Desktop (مثلا یک سیستم حسابداری یا امور مالی) و یا برنامه های تحت موبایل (مانند مدیریت مالی شخصی یا موبایل بانک) به کار گرفته شوند.

به عنوان مثال یک سیستم مدیریت مالی و حسابداری را تصور کنید که ریز گردش حسابهای موسسه تحت مدیریت خود را به صورت لحظه ای در هر زمان از شبانه روز مستقیماً از بانک دریافت می کند و عملیات متناسب را انجام می دهد. و یا مکانیزم های پرداخت را به صورت کاملاً الکترونیکی انجام می دهد و نیاز به دست

به دست شدن چک برای گرفتن امضای هر یک از متولیان برطرف می‌شود. این سیستم علاوه بر سرعت و کارایی فوق العاده، به دلیل الکترونیکی نمودن فرآیندها، امنیت مالی را نیز افزایش می‌دهد.

برای مدیریت توسعه دهندگان و همچنین برنامه‌های تولید شده توسط آنها نیاز به یک سیستم مرکزی می‌باشد. توسعه دهندگان با ثبت نام در این سیستم ارزیابی شده و مجوز استفاده از API را دریافت می‌کنند. سپس برنامه‌های تولیدی خود را در این سیستم عرضه می‌کنند. پس از بررسی برنامه توسط کارشناسان و اطمینان از درستی و امن بودن آن برای استفاده عمومی در فروشگاه قرار داده می‌شود. مشتریان بانک با اعتمادی که به این سیستم مرکزی دارند با خاطری آسوده از این برنامه‌ها استفاده می‌کنند. این شیوه جدیدترین مدل توزیع نرم افزار در دنیا می‌باشد که شرکت‌هایی مثل Apple و Google برای سیستم‌های تحت موبایل خود از آن بهره‌گیری می‌کنند. با اینحال استفاده از این مدل به برنامه‌های تحت موبایل محدود نمی‌شود. شرکت Ubuntu محصولات Desktop خود را نیز با این مدل مجهز نموده است.